

Vận dụng chiến thuật vòng tròn văn học vào dạy học đọc hiểu văn bản “Vào chùa gặp lại” của Minh Chuyên (Ngữ văn 11, bộ Cánh Diều)

Trần Thị Hạnh Phương

Email: tranthihanhphuong@hpu2.edu.vn
Trường Đại học Sư phạm Hà Nội 2
Số 32 đường Nguyễn Văn Linh,
thành phố Phúc Yên, tỉnh Vĩnh Phúc, Việt Nam

TÓM TẮT: Chương trình Giáo dục phổ thông 2018 nhấn mạnh đến việc hình thành và phát triển các năng lực cốt lõi, năng lực đặc thù gắn với các môn học cụ thể trong nhà trường phổ thông. Với môn Ngữ văn, đọc hiểu văn bản là hoạt động quan trọng, khâu đầu tiên trong chiếm lĩnh và vận dụng tri thức văn học nhằm giúp học sinh hình thành và phát triển năng lực Ngữ văn. Để phát huy khả năng làm chủ, tự lập, tích cực và sáng tạo của học sinh, rất cần thiết phải trang bị cho các em về cách thức đọc hiểu văn bản; cách thức để hình thành, rèn luyện và phát triển năng lực đọc hiểu. Vận dụng chiến thuật Vòng tròn văn học để tổ chức dạy học là hướng đi phù hợp, giúp học sinh từng bước làm chủ quá trình đọc; là cầu nối để bạn đọc học sinh từng bước trở thành bạn đọc độc lập, có kĩ năng đọc và sáng tạo. Không những thế còn giúp học sinh chủ động tham gia vào quá trình giải nghĩa văn bản; hình thành và phát triển phẩm chất, năng lực cho người học.

TỪ KHÓA: Chiến thuật, đọc hiểu, dạy học đọc hiểu, vòng tròn văn học, văn bản.

→ Nhận bài 03/3/2024 → Nhận bài đã chỉnh sửa 27/4/2024 → Duyệt đăng 25/5/2024.

DOI: <https://doi.org/10.15625/2615-8957/12420108>

1. Đặt vấn đề

Giáo dục giữ vai trò then chốt trong công cuộc phát triển xã hội, trở thành mối quan tâm hàng đầu của các quốc gia trên thế giới, trong đó có Việt Nam. Nghị quyết số 29-NQ/TW của Hội nghị Trung ương khóa IX về Đổi mới căn bản, toàn diện về giáo dục đã nêu rõ: “Phát triển giáo dục và đào tạo là nâng cao dân trí, đào tạo nhân lực và bồi dưỡng nhân tài. Chuyển mạnh quá trình giáo dục từ chủ yếu trang bị kiến thức sang phát triển toàn diện năng lực và phẩm chất người học. Học đi đôi với hành; lí luận gắn với thực tiễn (...); tiếp tục đổi mới mạnh mẽ phương pháp dạy và học theo hướng hiện đại; phát huy tính tích cực, chủ động, sáng tạo và vận dụng kiến thức, kĩ năng của người học; khắc phục lối truyền thụ áp đặt một chiều, ghi nhớ máy móc...” [1].

Ngữ văn là môn học thuộc lĩnh vực giáo dục ngôn ngữ và văn học, là môn học công cụ giúp học sinh không chỉ có phương tiện giao tiếp mà còn giáo dục học sinh những giá trị cao đẹp về văn hóa, văn học, ngôn ngữ dân tộc; hình thành và phát triển những phẩm chất tốt đẹp cũng như những năng lực để sống, học tập và làm việc hiệu quả, học tập suốt đời. Ở nhà trường phổ thông, các hoạt động dạy học Ngữ văn đã có những thay đổi đáng kể, từ lối dạy văn truyền thụ chuyển sang lối dạy học tích cực. Học sinh trở thành những bạn đọc độc lập; chiếm lĩnh tri thức của nhân loại, phát hiện những tiềm năng cá nhân, phục vụ cho nhu cầu và phát triển của chính mình cũng như tham gia sâu rộng vào

đời sống xã hội; cộng đồng học tập... Nhiều phương pháp, cách thức dạy học; nhiều hình thức tổ chức lớp học; các phương án kiểm tra, đánh giá... được sử dụng đã đem lại hiệu quả nhất định trong dạy học Ngữ văn. Dạy đọc hiểu văn bản thông qua tổ chức những hoạt động tương tác cho học sinh vừa giúp các em phát huy tính chủ động, tự lực thực hiện việc đọc và thảo luận, chia sẻ, vừa giúp các em vận dụng kiến thức nền của mình kết hợp với những hiểu biết về văn bản để liên hệ, lí giải những điều trong cuộc sống của chính mình và cộng đồng. Chiến thuật “Vòng tròn văn học” được xem là một trong những cách thức dạy học hướng đến mục tiêu phát triển phẩm chất và năng lực cần thiết cho người học.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Chiến thuật “Vòng tròn văn học”

2.1.1. Khái niệm

“Vòng tròn văn học” (Literature circles), “Vòng tròn thảo luận văn chương” (Literary discussion circle), “Trò chuyện về sách” (Book talk), “Nhóm đọc” (Reading groups), “Trò chuyện tương tác” (Interactive chat) hay “Câu lạc bộ đọc” (Reading clubs)... là những thuật ngữ được dùng để gọi tên các hình thức tương tác của học sinh trong quá trình dạy học.

Daniels là một nhà nghiên cứu hàng đầu trong lĩnh vực này và đã ứng dụng nó vào việc dạy học. Các công trình nghiên cứu của ông dựa trên cơ sở tổng kết kinh

nghiệm từ giáo viên khi áp dụng hình thức dạy học để đưa ra mô hình dạy đọc gắn với các vai đọc cụ thể. Điều này được ông nhấn mạnh vì quan niệm: “Là cuộc thảo luận giữa những nhóm học sinh cùng chọn đọc một câu chuyện, bài thơ, bài báo hay cuốn sách (...). Các thành viên ghi chép những ý tưởng nảy sinh trong quá trình đọc để trao đổi, thảo luận sắp tới và mỗi người khi đến với nhóm đều mang theo những ý tưởng cần được chia sẻ (...). Họ trao đổi thành viên với những nhóm khác cũng đã đọc xong văn bản, chọn thêm văn bản đã đọc và hình thành những vòng thảo luận mới” [2].

Nguyễn Thị Hồng Nam và cộng sự (2017) quan niệm đây là: “Một phần của đọc độc lập. Hoạt động này cho phép học sinh có thể chia sẻ phản hồi của các em về những điều đã đọc với người khác (...). Các học sinh khác có thể đặt câu hỏi cho người trình bày và điều này sẽ đặt ra những vấn đề thú vị cho việc thảo luận. Giáo viên tham gia hoạt động này với tư cách người tham gia hơn là người lãnh đạo” [3, tr.86].

Như vậy, vòng tròn văn học chính là quá trình học sinh thực hiện hoạt động đọc độc lập văn bản, ghi chép những vấn đề nảy sinh trong quá trình đọc và tham gia đặt câu hỏi, chia sẻ với những bạn đọc khác trong nhóm, lớp học. Học sinh được chủ động khám phá nguồn tri thức mới, hình thành những kỹ năng mới trên nền tảng tri thức và kỹ năng đã có; từ đó phát triển phẩm chất và năng lực Ngữ văn cho học sinh. Theo nghĩa rộng, vòng tròn văn học như một mô hình dạy học. Theo nghĩa hẹp, đây là một phương pháp, biện pháp hay chiến thuật dạy học ở nhà trường phổ thông. Tuy nhiên, dù hiểu theo cách nào cũng không thể phủ nhận vai trò đọc tích cực của bạn đọc học sinh; học sinh có cơ hội trải nghiệm cảm xúc thẩm mỹ, thực hiện quá trình giao tiếp nghệ thuật; phát triển những kỹ năng cần thiết để dần trở thành bạn đọc độc lập.

2.1.2. Mục đích

Chiến thuật Vòng tròn văn học được áp dụng hướng tới những đích sau:

Học sinh được tham gia tích cực, chủ động vào quá trình tương tác, phân tích, cắt nghĩa văn bản; hiện thực hóa vai trò bạn đọc của học sinh. Học sinh nếm trải những cảm xúc thẩm mỹ, hiểu văn bản từ các góc độ khác nhau; nhiều khi vượt ra khỏi giới hạn định kiến có sẵn; qua đó phát triển nhận thức, rèn luyện và ứng dụng kỹ năng đọc, viết để nâng cao chất lượng đọc.

Bên cạnh đó, học sinh cải thiện, bồi dưỡng tình yêu cũng như hứng thú với sách và việc đọc sách. Kích thích những khát khao trải nghiệm quá trình đọc độc lập của các em để nhận ra những “bề sâu, bề xa” được gửi gắm kín đáo qua văn bản. Nói như Probst, R.E (1987): “Giá trị của văn học không nằm ở chỗ cung cấp các thông tin mà ở những trải nghiệm mà người đọc có được khi đến

với văn học. Văn học giúp chúng ta định hình sự hiểu biết từ cuộc gặp gỡ giữa chúng ta với nó. Đó là sự hiểu biết cá nhân, là cách thức chúng ta tương tác với thế giới, cách chúng ta thấu cảm, suy nghĩ và nhìn nhận...” [4]. Khi tham gia vòng tròn văn học, học sinh được phát triển các kỹ năng giao tiếp, kỹ năng lắng nghe, rèn luyện tư duy phản biện, nhất là sự tự tin và lòng khoan dung đối với sự khác biệt.

2.1.3. Đặc điểm

Trên cơ sở kế thừa kết quả nghiên cứu của Daniels (2002), vòng tròn văn học gồm những đặc điểm sau: 1/ Học sinh được chọn văn bản thực hiện các hoạt động đọc độc lập cá nhân, phát huy tính độc lập, tính trách nhiệm của bản thân khi thực hiện hoạt động đọc; 2/ Học sinh được tạo thành các nhóm nhỏ vòng tròn thực hiện thảo luận cởi mở, tích cực về việc đọc của mình; nhấn mạnh tính phản hồi của người đọc (học sinh được thực hiện các “vai” linh hoạt, uyển chuyển); 3/ Những công cụ ghi chú (viết, vẽ, sơ đồ, bảng dẫn...) được sử dụng để định hướng quá trình đọc và thảo luận về văn bản; 4/ Giáo viên giữ vai trò quan sát, cố vấn và hỗ trợ các hoạt động thảo luận của nhóm; 5/ Đánh giá hoạt động qua sự quan sát của giáo viên và tự đánh giá của học sinh trong nhóm thảo luận; 6/ Duy trì bầu không khí vui vẻ, tích cực, sôi nổi trong nhóm, lớp học; 7/ Vòng tròn văn học được kết thúc khi học sinh hoàn thành hoạt động đọc văn bản, tiếp tục mở ra những vòng tròn văn học mới cho các văn bản khác.

2.1.4. Cách thức thực hiện

Bước 1: Giới thiệu, lựa chọn văn bản/ngữ liệu để đọc

Văn bản/ngữ liệu có thể được lựa chọn cùng thể loại với ngữ liệu/văn bản được học trong sách giáo khoa hoặc ngoài sách giáo khoa. Văn bản/ngữ liệu có thể là một phần trích hay toàn văn bản. Văn bản/ngữ liệu có thể được học sinh lựa chọn theo yêu cầu và sở thích; hoặc giáo viên giới thiệu.

Bước 2: Tạo nhóm thảo luận (nhóm nhỏ) và lập kế hoạch cụ thể cho hoạt động đọc độc lập gắn với các “vai”, các nhiệm vụ học tập của từng nhóm nhỏ

Nhóm thảo luận được tạo thành với số lượng học sinh phù hợp (từ 5 đến 7 học sinh tùy thuộc theo các “vai” đọc) sao cho tất cả các thành viên trong lớp đều được tham gia hoạt động một cách tích cực và chủ động. Nhiều nhóm cùng thực hiện chung một nhiệm vụ học tập. Với bước này, học sinh thực hiện lần lượt các hoạt động sau:

- *Hoạt động 1:* Các “vai” thực hiện nhiệm vụ đọc độc lập. Mỗi học sinh sẽ vào các vai đọc độc lập và viết phản hồi về những điều mình đã đọc trong một khoảng thời gian thích hợp.

- *Hoạt động 2:* Các thành viên thảo luận, trò chuyện tự nhiên, thân thiện về các “vai” đã đọc. Khuyến khích

học sinh bày tỏ quan điểm, suy nghĩ, chia sẻ của bản thân về các “vai”. Trong quá trình các nhóm nhỏ thảo luận, giáo viên lắng nghe, quan sát và ghi chép lại những ví dụ, những lời bình luận, ý kiến chia sẻ cần thiết.

Bước 3: Báo cáo kết quả đọc của các nhóm nhỏ và thảo luận trong nhóm chung cả lớp

Giáo viên yêu cầu mỗi nhóm nhỏ chia sẻ, cảm nhận về một nội dung trao đổi hoặc những điểm ấn tượng của các em khi đọc văn bản. Nhóm báo cáo nêu vấn đề hoặc chính người nghe sẽ đặt ra những câu hỏi để thảo luận. Khuyến khích những câu hỏi sáng tạo, thể hiện quan điểm cá nhân. Mục đích chính của bước này định hướng cho học sinh ứng dụng kỹ năng đọc và viết, phát triển hứng thú đọc và thị hiếu thẩm mỹ để học sinh phát triển kết quả đọc; tạo nền móng cơ sở cho những hoạt động đọc tiếp theo.

Bước 4: Đánh giá và hình thành vòng tròn văn học mới

Mỗi cá nhân học sinh thu hoạch kết quả đọc khác nhau tùy theo sở thích, khả năng và hứng thú của bản thân. Quá trình thu hoạch được tiến hành trên cơ sở điều chỉnh các sản phẩm đọc theo các “vai” hoặc cũng có thể tạo ra những sản phẩm mới như bài luận, vẽ tranh, làm video hay phổ nhạc... thể hiện những điều mình tâm đắc, sự thấu hiểu hoặc thực hiện kết nối với cuộc sống hiện tại và tương lai.

Đánh giá năng lực Ngữ văn của học sinh khi tham gia vòng tròn văn học có thể sử dụng phong phú, đa dạng và linh hoạt, mềm dẻo các phương pháp, hình thức và các công cụ khác nhau như thang đo, bảng kiểm, rubric... Quá trình dạy đọc văn bản là quá trình tổ chức các hoạt động tương tác và phản hồi cho học sinh. Để thực hiện được điều này đòi hỏi học sinh phải chủ động, tự lực và sáng tạo trong hoạt động đọc cá nhân; kết hợp với sự hướng dẫn, tổ chức của giáo viên. Học sinh có cơ hội được chia sẻ, được trải nghiệm việc đọc độc lập của cá nhân nhưng không thoát li mục đích giáo dục của bài học, giờ học dạy đọc hiểu. Căn cứ vào hoàn cảnh cụ thể của lớp học, mục đích của giờ học và học sinh..., giáo viên lựa chọn và trang bị cho học sinh những kỹ thuật đọc có hiệu quả; đưa học sinh vào những ngữ cảnh đọc qua đó các em thể hiện khả năng ứng dụng các kỹ năng đọc và viết một cách tốt nhất.

Kết thúc vòng tròn văn học với hoạt động đọc văn bản này nhưng đồng thời lại mở ra hoạt động đọc văn bản khác của vòng tròn văn học mới gắn với một vai mới cùng với những nhiệm vụ chưa từng được trải nghiệm.

2.2. Vận dụng chiến thuật Vòng tròn văn học vào tổ chức dạy học đọc hiểu văn bản “Vào chùa gặp lại” (Minh Chuyên)

2.2.1. Nguyên tắc tổ chức dạy học đọc hiểu có vận dụng chiến thuật Vòng tròn văn học

Căn cứ vào mục tiêu dạy học đọc hiểu văn bản và đặc trưng của thể loại truyện kí, việc tổ chức dạy học

đọc hiểu văn bản *Vào chùa gặp lại* (Minh Chuyên) có vận dụng chiến thuật Vòng tròn văn học đảm bảo các nguyên tắc sau:

- Phát huy tính tích cực, chủ động sáng tạo của học sinh trong hoạt động học tập. Giáo viên cần tạo môi trường, ngữ cảnh và điều kiện thuận lợi để học sinh thực hiện tương tác, trao đổi, thảo luận trong quá trình thực hiện hoạt động đọc. Giáo viên hướng dẫn, hỗ trợ kỹ năng tương tác, kỹ năng xã hội mà các em cần sử dụng để hoạt động tương tác, thảo luận đạt kết quả tối ưu.

- Kết hợp dạy đọc, dạy viết và dạy nói - nghe trong quá trình tương tác, thảo luận.

- Các kỹ năng đó có mối quan hệ chặt chẽ với nhau. Đọc nhiều sẽ tạo lập văn bản tốt hơn và ngược lại. Những trải nghiệm của người đọc khi tạo lập các văn bản (viết hoặc nói) giúp phát triển các năng lực đọc. Tổ chức cho học sinh tương tác, phản hồi, chia sẻ, thảo luận chính là tạo cơ hội cho học sinh nêu vấn đề, lắng nghe, suy ngẫm, đánh giá, hiểu văn bản cũng như những vấn đề cuộc sống do văn bản gợi lên. Bằng sự phối hợp các phương pháp, biện pháp, kỹ thuật, chiến thuật... phù hợp, linh hoạt giáo viên tạo ra những giờ học sáng tạo, thú vị và chất lượng giờ học đạt hiệu quả tối ưu.

Thực tiễn đã chứng minh hiệu quả của dạy học đọc hiểu là trang bị cho học sinh những kỹ năng đọc, kỹ thuật đọc. Nói cách khác, điều này giúp học sinh có những kỹ thuật đọc, kỹ năng đọc và biết sử dụng hiệu quả kỹ thuật đó trong quá trình đọc hiểu văn bản. Như vậy, học sinh cần được thực hiện hoạt động đọc và cung cấp cơ hội thực hành vận dụng các kỹ thuật đọc.

Quá trình đọc văn bản của học sinh chính là quá trình tự kiến tạo nghĩa cho văn bản. Dạy đọc hiểu là dạy cách học sinh kiến tạo nghĩa trên nền tảng tri thức và kỹ năng học sinh đã có. Học sinh cần được giáo viên cung cấp cơ hội và được hướng dẫn để tìm ra nguồn nghĩa mới. Điều này có nghĩa là, học sinh cần biết kết nối những điều đã biết với những thông tin trong văn bản để hiểu được, kiến tạo được nghĩa từ văn bản. Ở mức độ cao hơn, học sinh không chỉ “Mở rộng vốn từ và hiểu biết về thế giới, phát triển kiến thức về văn phạm và kỹ năng giải mã văn bản, phát triển khả năng đọc trôi chảy” mà còn “Hiểu thấu đáo những gì các em được đọc, xem từ mức độ nghĩa đen đến mức độ suy luận và cao hơn cả là phê bình” [5].

2.2.2. Quy trình thực hiện

Vận dụng chiến thuật Vòng tròn văn học vào tổ chức dạy học đọc hiểu văn bản *Vào chùa gặp lại* (Minh Chuyên) được thực hiện theo các bước sau:

Bước 1: Giới thiệu, lựa chọn văn bản/ngữ liệu để đọc

Ở bộ sách Cánh Diều - Ngữ văn lớp 11, văn bản/ngữ liệu lựa chọn đọc chính là văn bản/ngữ liệu nằm trong phần đọc hiểu nhằm mục đích trang bị kỹ năng đọc hiểu thể loại truyện kí cho học sinh. Văn bản chọn để thực

hiện vòng tròn văn học là *Vào chùa gặp lại* của Minh Chuyên (Văn bản đọc hiểu số 2, Bài 7: Tùy bút, tản văn, truyện kí, sách giáo khoa Ngữ văn 11, tập 2). Có thể thấy, các kĩ năng mới được hình thành trên cơ sở vận dụng những kiến thức, kĩ năng mà học sinh đã có.

Bước 2: Tạo nhóm thảo luận (nhóm nhỏ) và lập kế hoạch cụ thể cho hoạt động đọc độc lập gắn với các “vai”, các nhiệm vụ học tập của từng nhóm nhỏ

Để thực hiện chiến thuật Vòng tròn văn học khi đọc hiểu văn bản *Vào chùa gặp lại* (Minh Chuyên), lớp học được phân chia thành các nhóm nhỏ, mỗi nhóm khoảng 05 học sinh thực hiện nhiệm vụ học tập sau:

1) Giả sử nhóm em tham gia thực hiện cuộc thảo luận văn học. Để chuẩn bị cho cuộc thảo luận, các bạn trong nhóm sẽ hóa thân theo các vai khi đọc: Vai người lập hồ sơ nhân vật; Vai người đặt câu hỏi; Vai người kết nối; Vai người khám phá nghệ thuật của văn bản; Vai người biên tập.

2) Chia sẻ với các bạn trong nhóm về những vai đó.

Sau khi các nhóm nhỏ được hình thành, học sinh thực hiện hoạt động đọc cá nhân, đọc độc lập theo các vai; giáo viên quan sát các nhóm làm việc để có những can thiệp, hướng dẫn kịp thời khi cần thiết. Ở đây, giáo viên không diễn giảng chi tiết nội dung của bài học như cách dạy truyền thống mà chủ yếu nhấn mạnh đến vai trò hỗ trợ, khuyến khích và thúc đẩy học sinh tham gia hoạt động đọc tích cực; giúp các em tự tin và yêu thích việc đọc hơn. Tuy nhiên, giáo viên cần lưu ý để không tách khỏi mục tiêu của giờ dạy học đọc hiểu văn bản của học

sinh. Một số kĩ năng đọc, đặc biệt là kĩ năng đọc hiểu văn bản truyện kí, cần được lưu ý và hướng dẫn thêm cho học sinh trong quá trình đọc.

Bước 3: Báo cáo kết quả đọc của các nhóm nhỏ và thảo luận trong nhóm chung cả lớp

Giáo viên tổ chức, hướng dẫn học sinh trao đổi, chia sẻ kết quả đọc trong các nhóm nhỏ theo nhiệm vụ đã được thực hiện từ bước 2. Nội dung để chia sẻ, thảo luận trong nhóm được học sinh chuẩn bị như sau:

Bảng gợi ý vai Người lập hồ sơ nhân vật (xem Bảng 1).

Bảng gợi ý vai Người đặt câu hỏi (xem Bảng 2).

Bảng gợi ý vai Người khám phá nghệ thuật của văn bản (xem Bảng 3).

Bảng gợi ý vai Người kết nối (xem Bảng 4).

Vai Người biên tập

Vai Người biên tập trong vòng tròn văn học được đề xuất nhằm hướng đến sự đồng sáng tạo của chủ thể đọc với nhà văn. Đây là sân chơi bổ ích, tạo sự hấp dẫn, thú vị cho những giờ học đọc văn, một đặc thù mà các môn học khác trong nhà trường phổ thông khó có được. Người đọc được trải nghiệm các cung bậc của người sáng tác văn, người phê bình văn, người thưởng thức văn... Tuy nhiên, để hoạt động này có hiệu quả, giáo viên cần định hướng, tư vấn giúp học sinh lựa chọn hình thức biên tập phù hợp với từng thể loại văn bản, nội dung văn bản.

Với văn bản *Vào chùa gặp lại* (Minh Chuyên), học sinh có nhiều hình thức vào vai biên tập như: Lựa chọn sáng tạo một cách kết thúc khác hoặc viết tiếp câu

Bảng 1: Gợi ý vai Người lập hồ sơ nhân vật

STT	Tên nhân vật	Thông tin về nhân vật	Nghệ thuật thể hiện nhân vật	Nhận xét của người đọc
1	Sư thầy Đàm Thân	Nữ quân y tham gia cuộc kháng chiến chống Mĩ; từng bị thương, bị phơi nhiễm chất độc màu da cam... Sau chiến tranh vào chùa tu hành, làm việc nghĩa,...	Ngoại hình, hành động, tính cách,...	Con người giàu lòng vị tha; đức hi sinh... Yêu mến, cảm phục, trân trọng,...
2	Nhân vật “tôi”	Người chứng kiến, ghi chép lại câu chuyện, sự việc,...	Cách thể hiện thái độ, tình cảm đối với nhân vật. Cách kể lại câu chuyện, sự việc, (lời người kể chuyện)...	Nhà văn tinh tế, cách nhìn độc đáo, sự kết hợp tài tình giữa yếu tố hư cấu và phi hư cấu;...
...				

Bảng 2: Gợi ý vai Người đặt câu hỏi

STT	Câu hỏi về nội dung gợi ra từ văn bản	Câu hỏi đặt ra cho tác giả	Câu hỏi đặt ra cho bạn đọc
1	Em tâm đắc với triết lí nhân sinh nào được gợi ra từ đoạn trích văn bản?	Cảm xúc, cơ duyên nào để tác giả sáng tác câu chuyện này?	Từ câu chuyện của các nhân vật trong văn bản, em có suy nghĩ gì về những hi sinh của nhân dân ta trong cuộc kháng chiến bảo vệ Tổ quốc?
2	Giá trị của triết lí nhân sinh ấy trong cuộc sống hiện nay?	Tác giả có suy nghĩ gì khi xây dựng tình huống sư thầy Đàm Thân gặp lại Quân?	Em sẽ hành động như thế nào nếu em là cô gái Lương Thị Thân sau chiến tranh trở về quê hương?
....			

Bảng 3: Gợi ý vai Người khám phá nghệ thuật của văn bản

STT	Nghệ thuật của văn bản	Cách thể hiện trong văn bản	Cảm nhận của cá nhân bạn đọc
1	Tình huống gặp gỡ	Gặp lại nữ y sĩ tại ngôi chùa sau chiến tranh.	Cuộc gặp gỡ bất ngờ, thú vị, ngạc nhiên.
2	Yếu tố hư cấu và yếu tố phi hư cấu	Tính xác thực về địa điểm, thời gian, con người, sự kiện. Tính hư cấu qua tình huống, chi tiết, tâm lí nhân vật, sự việc do nhà văn tưởng tượng ra.	Tạo nên sức hấp dẫn; sự xúc động khi hiểu được ý nghĩa câu chuyện.
3	Cách kể chuyện của nhà văn	Qua chi tiết, qua lời kể chuyện, qua tình huống, qua sự kết hợp của yếu tố thực và yếu tố hư cấu.	Tài tình, hấp dẫn làm cho câu chuyện vừa chân thực, khách quan lại vừa sinh động, độc đáo.
4	Cảm hứng chủ đạo	Cảm phục, trân trọng người lính.	Yêu mến, cảm phục và trân trọng.
....			

Bảng 4: Gợi ý vai Người kết nối

	Miêu tả	Nội dung kết nối
Văn bản - văn bản	Kết nối thông tin văn bản đọc và các văn bản khác	Thông điệp văn bản đã học: Người ở bên sông Châu (Sương Nguyệt Minh); Người ngồi đợi trước hiên nhà (Huỳnh Như Phương),...
Văn bản - hiện thực cuộc sống	Kết nối thông tin giữa văn bản đọc và những vấn đề văn hóa, lịch sử, xã hội,...	Bối cảnh thời đại; Trách nhiệm của thế hệ trẻ trong công cuộc xây dựng đất nước ngày hôm nay;...
Văn bản - trải nghiệm, nhập thân,... của bạn đọc	Kết nối thông tin giữa văn bản đọc và những trải nghiệm về thông tin đó ở bạn đọc	Hậu quả của chiến tranh? Tấm lòng nhân hậu của con người,...
.....		

chuyện của nhà văn; sáng tác kịch bản ngắn (tiểu phẩm sân khấu) hay một hoạt cảnh trên lớp (đọc/ngâm thơ, múa, hát nhạc...).

Việc định hướng các “vai” đọc cho học sinh và kết nối những vai đọc trong vòng tròn văn học không chỉ trang bị cho học sinh những chiến thuật đọc, kĩ thuật đọc mà còn giúp các em tự mình khám phá được những giá trị của văn bản; cảm nhận được những ý nghĩa mà văn bản mang lại cho chính bản thân mình. Như vậy, hứng thú đọc văn bản được hình thành và phát triển tạo nền móng cơ sở để phát triển năng lực đọc.

Bước 4: Đánh giá và hình thành vòng tròn văn học mới.

Vì đây là hoạt động tương tác, phản hồi kết quả thực hiện hoạt động đọc của học sinh nên cách thức đánh giá cũng linh hoạt, mềm dẻo. Học sinh tự đánh giá lẫn nhau hoặc giáo viên đánh giá học sinh.

Giáo viên, học sinh có thể đánh giá qua quan sát và ghi chú những thông tin cần thiết quá trình học sinh tham gia thảo luận trong nhóm nhỏ, nhóm chung của lớp. Khuyến khích học sinh quan sát và tự đánh giá lẫn nhau. Điều này giúp học sinh nhận ra đâu là những điều quan trọng trong buổi thảo luận, từ đó có ý thức hơn cho việc chuẩn bị, tham gia hiệu quả hơn. Vì vậy, phải có những tiêu chí đánh giá cụ thể, tường minh, đảm bảo tính khách quan, chính xác và phù hợp với sản phẩm hoạt động đọc.

Ví dụ: Phiếu ghi chép đánh giá bài trình bày theo các vai của học sinh trong khi thảo luận, tương tác (xem Bảng 5).

	Tiêu chí	Xuất hiện	Không xuất hiện
Nội dung theo các vai	Đảm bảo đầy đủ, logic		
	Thể hiện sự sáng tạo		
Hình thức trình bày	Dẫn chứng minh họa,...		
	Tự tin, chủ động		
	Kết hợp các công cụ hỗ trợ		
Điều đã học được	Ngôn ngữ mạch lạc, rõ ràng,...		
	Kĩ năng nói, kĩ năng giao tiếp;...		
Trao đổi	Triết lí nhân sinh; bài học về con người và cuộc sống, ...		

Bên cạnh việc quan sát, giáo viên trò chuyện, trao đổi với cá nhân, nhóm học sinh để có thêm thông tin về hoạt động tương tác, phản hồi của học sinh (vai trò của học sinh trong nhóm; những khó khăn, thuận lợi khi tham gia hoạt động đọc, chia sẻ; cách thức làm việc nhóm...). Đây là những thông tin cần thiết và quan trọng để giáo viên có sự điều chỉnh, bổ sung hay thay đổi kịp thời quá trình tổ chức dạy học đọc hiểu ở nhà

trường phổ thông. Ngoài ra, giáo viên đánh giá qua hồ sơ học tập của học sinh. Các phiếu ghi chép, các bảng phản hồi, bài trình bày, bức vẽ hay video, phiếu đánh giá làm việc nhóm, làm việc cá nhân... được xem là những sản phẩm nên có trong hồ sơ học tập của mỗi học sinh. Đó là những tài liệu, minh chứng cụ thể cho những gì học sinh đã đọc, đã làm, đã nói và đã nghĩ khi tham gia vòng tròn văn học. Cách đánh giá này không chỉ có ý nghĩa với giáo viên mà còn đối với học sinh.

3. Kết luận

Phát triển giáo dục là nâng cao dân trí, đào tạo nhân lực và bồi dưỡng nhân tài; phát huy tiềm năng và thế mạnh của người học. Cùng với việc đổi mới chương trình, sách giáo khoa, đổi mới phương pháp, cách thức tổ chức dạy học cũng được chú trọng đặc biệt. Phương pháp dạy học tích cực không chỉ hướng đến mục tiêu dạy học cung cấp tri thức mà còn dạy học sinh cách học, cách đọc, cách tổ chức những hoạt động định

hướng con đường khám phá, chiếm lĩnh nguồn tri thức mới. Sử dụng chiến thuật vòng tròn văn học trong tổ chức dạy học đọc hiểu văn bản ở nhà trường phổ thông ngoài việc cung cấp tri thức còn hình thành, phát triển các kĩ năng đọc, viết, nói và nghe; từ đó phát triển các năng lực chuyên biệt gắn với đặc thù của môn Ngữ văn. Giáo viên chọn lọc, phối hợp và điều chỉnh các biện pháp, chiến thuật dạy học đọc hiểu văn bản một cách linh hoạt, phù hợp giúp học sinh trở thành những bạn đọc hiệu quả, bạn đọc sáng tạo và độc lập; bạn đọc có kĩ năng đọc, kĩ năng giao tiếp và hợp tác. Dạy văn chính là dạy người, dạy những cái hay, cái đẹp. Hiểu văn cũng là hiểu người, hiểu đời và hơn ai hết là hiểu chính bản thân mình. Vận dụng rộng rãi, hiệu quả chiến thuật vòng tròn văn học được xem là một trong những biện pháp đáp ứng mục tiêu đào tạo học sinh trở thành những độc giả thuần thực, độc lập và sáng tạo trong dạy học Ngữ văn ở nhà trường trung học phổ thông.

Tài liệu tham khảo

- [1] Ban Chấp hành Trung ương 8, (04/11/2013), *Nghị quyết số 29-NQ/TW về Đổi mới căn bản toàn diện về giáo dục và đào tạo*.
- [2] Damiels, H, (2002), *Literature Circles: Voice and choice in book clubs and reading groups*, Stenhouse Publishers, Portland, Maine. pp.2
- [3] Nguyễn Thị Hồng Nam (chủ biên) - Dương Thị Hồng Hiếu, (2017), *Giáo trình phương pháp dạy đọc văn bản*, NXB Đại học Cần Thơ.
- [4] Probst, R.E, (1987), *Adolescent Literature and the English Curriculum*, The English Journal, Vol.76, No.3. pp.26.
- [5] Queensland Studies Authority, (2010), *Teaching reading and viewing (comprehension strategies and activities for Year 1-9)*, pp.1.
- [6] Lê Nhâm Thìn - Đỗ Ngọc Thống (tổng chủ biên) - Bùi Minh Đức (chủ biên) - Nguyễn Thị Tuyết Minh - Trần Văn Sáng - Nguyễn Văn Tuấn - Trần Văn Toàn, (2023), *Sách giáo khoa Ngữ văn 11*, tập 2, bộ Cánh Diều.
- [7] Lê Nhâm Thìn - Đỗ Ngọc Thống (tổng chủ biên) - Bùi Minh Đức (chủ biên) - Nguyễn Thị Tuyết Minh - Trần Văn Sáng - Nguyễn Văn Tuấn - Trần Văn Toàn, (2023), *Sách giáo viên Ngữ văn 11*, tập 2, bộ Cánh Diều.
- [8] Bộ Giáo dục và Đào tạo, (2018), *Chương trình Giáo dục phổ thông môn Ngữ văn*.

APPLYING THE LITERATURE CIRCLE TACTIC IN TEACHING READING COMPREHENSION OF TEXTS “LET'S MEET AGAIN AT THE PAGODA” BY MINH CHUYEN (LITERATURE 11, KITE SERIES)

Tran Thi Hanh Phuong

Email: tranthihanhphuong@hpu2.edu.vn
Hanoi Pedagogical University 2
No.32 Nguyen Van Linh street, Phuc Yen city,
Vinh Phuc province, Vietnam

ABSTRACT: *The 2018 General Education Curriculum emphasizes the formation and development of core and specific competencies associated with specific subjects in general school. Reading comprehension of text is a crucial activity that is the first step in acquiring and applying students' Literary knowledge to form and develop their Literature capacity. It is essential to equip them with ways to read comprehension of text and form, practice, and enhance their reading comprehension capacity to promote their mastery, independence, positivity, and creativity. Applying the Literature Circle tactic to organize teaching is the appropriate direction, helping students gradually master the reading process and an indispensable bridge for students to become independent readers with reading and creative skills. Not only that, it also helps them actively participate in the process of interpreting the text and form and develop their qualities and abilities.*

KEYWORDS: *Tactic, reading comprehension, teaching reading comprehension, literary circle, text.*